

คำชี้แจงกองทัพบก
เรื่อง การบัญชีสรรพาวุธ

ด้วยเจ้าหน้าที่กำลังประมวลข้อบังคับกองทัพบก ว่าด้วยการสรรพาวุธอยู่ กว่าจะเสร็จออกใช้ได้นั้น
ยังคงเป็นเวลาอีกนาน เพื่อให้ทุก ๆ หน่วยในกองทัพบกที่มีสรรพาวุธไว้ในครอบครองและควบคุมดำเนินการ
ให้ถูกต้องตามหลักการบัญชีเป็นแนวเดียวกันและให้ตรวจสอบได้โดยไม่บกพร่อง ฉะนั้น ให้หน่วยทหารทุก
หน่วยมีบัญชีสรรพาวุธและวิธีการปฏิบัติดังต่อไปนี้คือ

เอกสารรับ

ข้อ ๑ เอกสารรับสรรพาวุธ ใช้แบบ คส.๑ จัดเป็นสมุดมีเลขเรียงลำดับหน้า สำหรับลงรายการและ
เลขหมายของหลักฐานที่รับสรรพาวุธ ซึ่งผ่านเข้ามาอยู่ในครอบครองของเจ้าหน้าที่ บรรดาสรรพาวุธที่เจ้าหน้าที่
รับไว้จักต้องลงรับไว้ในสมุดเอกสารรับสรรพาวุธทุกรายไป สมุดเอกสารรับนี้ใช้เป็นหลักฐานสำคัญเพื่อ
ตรวจสอบกับบัญชีคู่สอบอื่น ๆ คลังแสงทุกแห่งรวมทั้งคลังแสงมณฑล จังหวัด กรม และกองพัน ต้องใช้
เอกสารรับผู้รับและผู้ส่งต้องตรวจสอบรายการสรรพาวุธและลงลายมือชื่อกำกับไว้ในเอกสารนี้ให้ถูกต้องชัดเจน

เอกสารจ่าย

ข้อ ๒ เอกสารจ่ายสรรพาวุธใช้แบบ คส.๒ จัดเป็นสมุดมีเลขเรียงลำดับหน้าสำหรับลงรายการและเลข
หมายของหลักฐานที่จ่ายสรรพาวุธ ซึ่งผ่านออกไปจากครอบครองของเจ้าหน้าที่ บรรดาสรรพาวุธที่
เจ้าหน้าที่จ่ายไปจักต้องลงไว้ในเอกสารจ่ายสรรพาวุธทุกรายไป สมุดเอกสารจ่ายนี้ใช้เป็นหลักฐานสำคัญเพื่อ
ตรวจสอบกับบัญชีคู่สอบอื่น ๆ คลังแสงทุกแห่งรวมทั้งคลังแสงมณฑล จังหวัด กรม และกองพัน ต้องใช้
เอกสารจ่าย ผู้จ่ายและผู้รับต้องตรวจสอบรายการสรรพาวุธ และลงลายมือชื่อกำกับไว้ในเอกสารนี้ให้ถูกต้อง
ชัดเจน

บัญชีคุม

ข้อ ๓ บัญชีสรรพาวุธเป็นบัญชีแสดงยอดสรรพาวุธในการรับจ่าย และคงเหลือในความควบคุม และ
เพื่อความเหมาะสมให้หน่วยต่าง ๆ ใช้แบบบัญชีดังต่อไปนี้

ก. แบบ คส.๓ เป็นบัญชีคุมอาวุธที่ต้องรับ-จ่าย เป็นชุดให้ใช้สำหรับคลังแสงทุกแห่ง
รวมทั้งคลังแสงมณฑล จังหวัด กรม และกองพัน

ข. แบบ ย.๘ หรือ ย.๙ เป็นบัญชีที่กรมคลังแสงทหารบกใช้ควบคุมยอดสรรพาวุธของ
กองทัพบก

ค. แบบ ย.๑๐ เป็นบัญชีคุมสรรพาวุธนอกชุด ให้ใช้สำหรับทุกหน่วยที่มีของนอกชุดโดย
รวบรวม ย.๑๐ ไว้เป็นเล่ม ๆ ตามประเภทของสรรพาวุธนั้น ๆ

ง. แบบ ย.๖๙ เป็นบัญชีคุมยอดกระสุน ลูกกระเบิดและวัตถุระเบิดให้ใช้สำหรับหน่วยคลังแสง มณฑล, จังหวัด กรม และกองพัน

จ. แบบ ก.ร.๕ เป็นบัญชีคุมสรรพาวุธ ให้ใช้สำหรับหน่วยตั้งแต่กองร้อยลงไปโดยใช้แบบ ก.ร.๕ เฉพาะสรรพาวุธไว้เป็นเล่มหนึ่งต่างหาก และแยกตามประเภทของสรรพาวุธนั้น ๆ

บัญชีหมายเลขอาวุธ

ข้อ ๔ บัญชีหมายเลขอาวุธใช้แบบ คส.๔ เป็นบัญชีแสดงยอดหมายเลขอาวุธแต่ละประเภท ซึ่งอยู่ใน ความควบคุมของหน่วยตามลำดับหมายเลข ตั้งแต่น้อยไปหามากเพื่อให้สามารถสำรวจได้ว่าอาวุธหมายเลขนั้น ๆ อยู่ ณ ที่ใด เมื่อใด และบัญชีนี้ให้ใช้สำหรับกรมคลังแสงทหารบก คลังแสงมณฑล และ กรม ส่วนหน่วย นอกนั้นให้ใช้ใบแจ้งชุดตามเดิม

ป้ายประจำของ

ข้อ ๕ ป้ายประจำของ ใช้แบบ ย.๑๐ เป็นแผ่นป้ายประจำสรรพาวุธ แต่ละชนิดหรือประเภท แสดง ยอดในการรับ จ่ายและคงเหลือ เฉพาะกระสุนระเบิด และวัตถุระเบิดต้องแยกป้ายตามเลขงานรวม ป้ายประจำ ของนี้ให้ใช้สำหรับหน่วยคลังแสงทุกแห่ง รวมทั้งคลังแสง มณฑล จังหวัด กรม และกองพัน

ฎีกาเบิก

ข้อ ๖ ฎีกาเบิกสรรพาวุธใช้แบบ ย.๕ เป็นหลักฐานในการเบิกสรรพาวุธ ให้ใช้สำหรับทุกหน่วยที่ทำการเบิก ฎีกาแต่ละที่เบิกสรรพาวุธได้เพียงประเภทเดียว

ใบนำส่ง

ข้อ ๗ ใบนำส่งสรรพาวุธ ใช้แบบ ย.๒๕๗๑ เป็นหลักฐานในการนำส่งสรรพาวุธคืนหรือส่งสรรพาวุธ ซ่อม ให้ใช้สำหรับคลังแสงทุกแห่ง รวมทั้งคลังแสง มณฑล จังหวัด กรม และกองพัน สำหรับหน่วยตั้งแต่ กองร้อยลงไปให้ใช้แบบ กร.๖ ตามเดิม

ใบรับ

ข้อ ๘ ใบรับสรรพาวุธใช้แบบ ย.๒๑ เป็นหลักฐานยืนยันในการรับสรรพาวุธคืน ให้ใช้สำหรับกรมคลังแสงทหารบก

ใบแจ้งชุด

ข้อ ๙ ใบแจ้งชุดสรรพาวุธ เป็นรายการประกอบฎีกาเบิกสรรพาวุธ (บบ.ย.๕) หรือเป็นรายการ ประกอบใบนำส่งสรรพาวุธ (แบบ ย.๕๗ หรือ แบบ กร.๖) ใบแจ้งชุดนี้ผู้เบิกหรือผู้นำส่งสรรพาวุธทำขึ้น ๒ ชุด เพื่อยึดถือไว้ประกอบกับหลักฐานฝ่ายละ ๑ ชุด เมื่อทั้งสองฝ่ายตรวจรับเป็นการถูกต้องแล้ว ให้ลงลายมือชื่อ กำกับไว้ในท้ายใบแจ้งชุดสรรพาวุธนั้น นอกจากนี้ให้ทุกหน่วยใช้ในกิจการดังต่อไปนี้คือ

ก. รายงานยอดสรรพาวุธประจำงวด

- ข. เป็นหลักฐานสำหรับรับส่งหน้าที่
- ค. เป็นหลักฐานประกอบบัญชีคุมสรรพาวุธของหน่วย

บัญชีสรุปรายยอด

ข้อ ๑๐ บัญชีสรุปรายยอดสรรพาวุธ เป็นบัญชีแสดงยอดสรรพาวุธทุกประเภทที่มีอยู่ในครอบครองและควบคุมทั้งสิ้น ให้ทุกหน่วยใช้ในกิจการดังต่อไปนี้

- ก. รายงานยอดสรรพาวุธประจำเดือน
- ข. รายงานยอดสรรพาวุธประจำงวด
- ค. เป็นหลักฐานประกอบบัญชีคุมสรรพาวุธของหน่วย

ใบคู่มือจำหน่าย

ข้อ ๑๑ ใบคู่มือจำหน่ายกระสุนและลูกระเบิด ใช้แบบ คส.๕ เป็นหลักฐานในการขอจำหน่ายกับเป็นสถิติการใช้อาวุธแต่ละกระบอก (จำนวนกระสุนลูกระเบิดและหมายเลขอาวุธ) ให้ทุกหน่วยใช้ในกิจการต่อไปนี้

- ก. จำหน่ายกระสุนและลูกระเบิดที่ใช้ในการฝึก ให้คัดมาจากหลักฐานการยิงปืน หลักฐานการขว้าง หรือหลักฐานการยิงลูกระเบิดชนิดนั้น ๆ
- ข. จำหน่ายกระสุนและลูกระเบิดที่ใช้ยิงหรือขว้างไปในกรณีอื่น ๆ นอกจากการฝึก
- ค. จำหน่ายกระสุนและลูกระเบิดที่หมดไป โดยไม่ได้ยิงหรือขว้าง

รายการยิงปืนและการใช้ลูกระเบิด

ข้อ ๑๒ การยิงปืน ใช้แบบตามที่กำหนดไว้ใน บปร.๙ บปร.๑๒ หรือทำขึ้นโดยอนุโลม เป็นหลักฐานในการใช้กระสุนและลูกระเบิดในการฝึก ซึ่งหน่วยตั้งแต่กองร้อยลงไปต้องมีและเก็บรักษาไว้ให้ตรวจได้เสมอ

การส่งซ่อม

ข้อ ๑๓ สรรพาวุธในครอบครองของหน่วยต่าง ๆ เมื่อมีการชำรุดเกิดขึ้นและหน่วยได้ตั้งกรรมการสอบสวนแล้ว ก็ให้ทำรายงานพร้อมด้วยรายงานของคณะกรรมการเสนอตามลำดับชั้น ดังนี้

ก. ถ้าการชำรุดนั้น ๆ เป็นการชำรุดที่มีเครื่องอะไหล่ประจำอาวุธเปลี่ยนให้ใช้ได้ดังเดิม ก็ให้ผู้บังคับบัญชาตั้งแต่ชั้น ผบ.พันขึ้นไป สั่งให้นำเครื่องอะไหล่ประจำอาวุธนั้น ๆ เปลี่ยนแทนของชำรุด และนำชิ้นส่วนที่ชำรุดส่งพร้อมกับรายงานจนถึง ผบ.มณฑลเพื่อขอเบิกชิ้นอะไหล่ทดแทนจากฝ่ายการแสงมณฑลให้ครบตามเดิม

ข. ถ้าการชำรุดนั้น ๆ เป็นการชำรุดเสียหายที่ไม่มีอัตราเครื่องอะไหล่ประจำอาวุธ จะเปลี่ยนได้ ก็ให้เสนอรายงานนั้นจนถึง ผบ.มณฑล พร้อมด้วยชิ้นส่วนที่ชำรุด ผบ.มณฑล จะได้ให้นายทหารฝ่ายการแสงวินิจฉัยว่าเป็นการชำรุดที่สมควรด้วยเหตุผลเพียงใดและจำต้องส่งอาวุธนั้น ๆ มาปรับคุมกับชิ้นส่วนของอาวุธที่จะเปลี่ยนซ่อมให้หรือไม่

ค. ถ้าการชำรุดนั้น ๆ เป็นการชำรุดมากผิดปกติ หรือโดยอุบัติเหตุใด ๆ ก็ตาม ก็ให้เสนอรายงานจนถึง ผบ.มณฑล พร้อมด้วยอาวุธที่ชำรุดและเครื่องมือเครื่องใช้อะไหล่ประจำอาวุธตามอัตราให้ครบถ้วน เพื่อดำเนินการต่อไป

ชั้นส่วนหนึ่งของอาวุธที่ตกหายในขณะปฏิบัติราชการ ให้หน่วยตั้งกรรมการ ชั้นสอบสวน และรายงานตามลำดับชั้นจนถึง ผบ.มณฑล เพื่อดำเนินการต่อไป

การส่งคืนและการโอน

ข้อ ๑๔ สรรพาวุธในครอบครองของหน่วยต่าง ๆ เมื่อมีคำสั่งให้ส่งหรือให้โอนแก่หน่วยอื่น ก็ให้หน่วยจัดการส่งคืน หรือโอนพร้อมด้วยใบแจ้งชุดของสรรพาวุธนั้นเมื่อได้จัดการเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ให้ผู้ส่งและผู้รับรายงานตามลำดับชั้นจนถึง ผบ.มณฑล

การขอจำหน่าย

ข้อ ๑๕ การจำหน่ายสรรพาวุธให้หน่วยต่าง ๆ ปฏิบัติดังนี้

ก. สรรพาวุธที่หายเนื่องจากการทุจริต หรือประมาทเลินเล่อ หรือสูญไปโดยอุบัติเหตุให้หน่วยนั้น ๆ ตั้งกรรมการสอบสวนทันทีและทำรายงานละเอียดพร้อมด้วยสำเนาอีกฉบับเสนอต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึง ผบ.มณฑล เพื่อดำเนินการต่อไป หรือถ้าเห็นเป็นการสมควรที่จะส่งเรื่องให้อัยการพิจารณาดำเนินทางคดีก็แล้วแต่จะวินิจฉัย

ข. สรรพาวุธที่หน่วยใช้ไป เช่น กระสุน ลูกกระเบิดและวัตถุระเบิด ให้หน่วยต่าง ๆ ทำรายงานขอจำหน่ายพร้อมด้วยใบคู่จำหน่าย ภายในระยะเวลาไม่เกิน ๓๐ วัน นับจากวันที่ได้ใช้สรรพาวุธเสร็จสิ้นไปแล้วคราวหนึ่ง เช่น เสร็จการยิงปืนของภาคหนึ่ง ๆ เสนอต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึง ผบ.มณฑล พร้อมทั้งนำของหมุนเวียน เช่น ปลอกกระสุน รางกระสุน ชะนวนจำลองและหีบห่อ ฯลฯ ให้ครบถ้วนตามจำนวนที่ใช้ไปเพื่อขอรับอนุมัติจำหน่ายและเบิกของใหม่ทดแทน หากสิ่งของหมุนเวียนขาดหายไป ต้องตั้งกรรมการสอบสวนและรายงานมาพร้อมด้วยรายงานขอจำหน่ายต้องระบุยอดกระสุนลูกกระเบิด หรือวัตถุระเบิดของเดิม ยอดที่ขอจำหน่ายและยอดคงเหลือให้เป็นที่ยึดเหนี่ยวที่เจ้าหน้าที่จะตรวจสอบได้

การฝากและการถอนสรรพาวุธ

ข้อ ๑๖ การฝากและการถอนสรรพาวุธ หน่วยที่ต้องฝากสรรพาวุธไว้กับหน่วยอื่น ต้องทำรายงานและใบแจ้งชุดสรรพาวุธ ๒ ชุด เพื่อขออนุมัติผู้มีอำนาจสั่งให้รับฝาก เมื่อได้รับอนุมัติแล้วจึงฝากได้ ผู้รับฝากต้องยึดถือรายงานและใบแจ้งชุดสรรพาวุธ ๑ ชุด ไว้เป็นหลักฐาน ส่วนผู้ฝากต้องยึดถือคู่มือรายงานขออนุมัติและใบแจ้งชุดสรรพาวุธอีกชุดหนึ่งไว้เป็นหลักฐาน การถอนสรรพาวุธ ผู้ถอนต้องรายงานขออนุมัติเมื่อได้รับอนุมัติแล้วให้นำหลักฐานการอนุมัติถอนและใบแจ้งชุดสรรพาวุธเดิมมารับของคืนได้

การยืมและการส่งสรรพาวุธคืนตามใบยืม

ข้อ ๑๗ การยืมและการส่งสรรพาวุธคืนตามใบยืม ผู้ยืมต้องทำรายงานและใบแจ้งชุดสรรพาวุธ ๒ ชุด เพื่อขออนุมัติ เมื่อผู้มีอำนาจสั่งจ่ายอนุมัติแล้วจึงยืมได้ ผู้จ่ายต้องยึดถือรายงานและใบแจ้งชุดสรรพาวุธ ๑ ชุด ไว้เป็นหลักฐาน ส่วนผู้ยืมต้องยึดถือคู่มือรายงานขออนุมัติและใบแจ้งชุดสรรพาวุธอีกชุดหนึ่งไว้เป็นหลักฐาน

การส่งสรรพาวุธคืนตามใบยืม ผู้รับและผู้ส่งต้องบันทึกการส่งคืนในหลักฐานที่ตั้งสองฝ่ายจัดถือไว้หรือส่งคืนตามหนังสือพร้อมด้วยใบแจ้งชุดสรรพาวุธ

อนึ่ง การยืมสรรพาวุธที่ยืมด้วยปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กรมแสงสรรพาวุธทหารบกกำหนดไว้โดยเคร่งครัด

การตรวจบัญชีสรรพาวุธ

ข้อ ๑๘ คณะกรรมการที่ตั้งขึ้นตรวจสอบสรรพาวุธตามคำสั่งกองทัพบกที่ ๓๓/๕๕๔๗ ลง ๑๕ เม.ย.๘๙ เรื่อง การแสงสรรพาวุธ ข้อ ๗ ต้องตรวจสอบบัญชีสรรพาวุธตามที่ได้กำหนดไว้ในคำสั่งนี้อีกด้วย

ให้ผู้บังคับบัญชาทุกชั้น กวดขันดูแลให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติให้เป็นไปตามคำสั่งนี้โดยเคร่งครัด กับได้แนบตัวอย่างบัญชีแบบต่าง ๆ พร้อมด้วยตัวอย่าง การกรอกมาด้วยแล้วรายละเอียดอื่น ๆ หรือถ้ามีข้อสงสัยเกิดขึ้น ให้หน่วยทหารติดต่อสอบถามเจ้าหน้าที่ในสายงานฝ่ายการแสงโดยตรง กับให้ยกเลิกคำสั่งกองทัพบกที่ ๕๐/๔๖๕๓ ลง ๓ พ.ย.๙๐ เรื่อง การบัญชีสรรพาวุธนั้นเสียและให้ใช้คำสั่งนี้ฉบับนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

รับคำสั่ง ผบ.ทบ.

(ลงชื่อ) พล.ท. หลวงเสนาณรงค์

รอง ผบ.ทบ.

กองทัพบก

๑๗ ต.ค.๙๐